

Số: 52/TB-VC1-V2

Hà Nội, ngày 31 tháng 8 năm 2023

THÔNG BÁO RÚT KINH NGHIỆM

Đối với bản án hành chính sơ thẩm bị cấp phúc thẩm sửa án do có vi phạm

Thực hiện nhiệm vụ kiểm sát việc giải quyết theo thủ tục phúc thẩm đối với vụ án hành chính “*Yêu cầu hủy Quyết định giải quyết đơn của Chủ tịch UBND tỉnh Bắc Ninh*” giữa người khởi kiện là các ông, bà Nguyễn Thị Oanh, Nguyễn Thị Hải, Nguyễn Văn Hoàn, Nguyễn Thị Hà, Nguyễn Thị Tĩnh, Nguyễn Thị Hiệp, Nguyễn Thị Ninh với người bị kiện là Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh Bắc Ninh do Tòa án nhân dân tỉnh Bắc Ninh giải quyết tại Bản án hành chính sơ thẩm số 18/2021/HC-ST ngày 15/10/2021, Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Hà Nội nhận thấy Tòa án sơ thẩm có vi phạm như sau:

1. Nội dung và quá trình giải quyết vụ án

Năm 2007, ông Nguyễn Trí Tuệ (là bố của những người khởi kiện, đã chết năm 2018) có đơn đề nghị UBND tỉnh Bắc Ninh xem xét, hợp thức hóa diện tích các thửa đất số 77 và số 88 tờ bản đồ địa chính năm 2007 do gia đình ông Tuệ đã san lấp từ năm 1973 tại khu vực bãi Chùa Cả, cạnh đường TL271, giáp bãi tha ma thuộc xóm Bằng, thôn Đồng Ky, thị xã Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh.

Ngày 04/11/2008, UBND tỉnh Bắc Ninh ban hành Quyết định số 1569/QĐ-UBND về việc giải quyết đơn của ông Nguyễn Trí Tuệ (Quyết định số 1569). Căn cứ Điều 5 khoản 4 Luật Đất đai năm 2003 và Điều 3 khoản 2, điểm b; Điều 14 khoản 5 Nghị định 84/2007/NĐ-CP ngày 25/5/2007 của Chính phủ cho phép chuyển phần diện tích thửa đất số 77 bản đồ địa chính năm 2007 không trong chỉ giới đường 271 và đường khu vực sang đất thổ cư để giao và cấp Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất (GCNQSDĐ) cho ông Tuệ cùng với thửa số 88.

Đến ngày 17/4/2019, Chủ tịch UBND tỉnh Bắc Ninh ban hành Quyết định số 584/QĐ-UBND về việc giải quyết lại đơn của ông Nguyễn Trí Tuệ (Quyết định số 584), tại Điều 2 quyết định: Giao UBND thị xã Từ Sơn thu hồi thửa đất số 77 tờ bản đồ địa chính năm 2007 mà hộ bà Ngô Thị Thu (vợ ông Nguyễn Văn Hoàn, là con dâu ông Tuệ) đang chiếm giữ để giao cho địa phương quản lý theo quy định.

Cho rằng việc ban hành Quyết định số 584 để thu hồi thửa đất số 77 của ông Tuệ là trái pháp luật, gây thiệt hại đến quyền lợi chính đáng của gia đình ông Tuệ, các con của ông Tuệ (do vợ chồng ông Tuệ đều đã chết) khởi kiện đề nghị Tòa án hủy một phần Quyết định số 584, liên quan đến thửa đất số 77 và kiến nghị UBND phường Đồng Ky, UBND thị xã Từ Sơn công nhận quyền sử dụng đất, cấp giấy chứng nhận cho gia đình ông Tuệ đối với thửa đất số 77 và các thửa đất số 88 theo quy định pháp luật.

Bản án hành chính sơ thẩm số 18/2021/HC-ST ngày 15/10/2021 của Tòa án nhân dân tỉnh Bắc Ninh bác toàn bộ yêu cầu của người khởi kiện.

Sau khi xét xử sơ thẩm, ông Nguyễn Văn Hoàn kháng cáo đề nghị Tòa án cấp phúc thẩm sửa bản án sơ thẩm nêu trên theo hướng chấp nhận yêu cầu của người khởi kiện.

Bản án số 101/2023/HC-PT ngày 28/02/2023 của Tòa án nhân dân cấp cao tại Hà Nội quyết định sửa Bản án hành chính sơ thẩm số 18/2021/HC-ST ngày 15/10/2021 của Tòa án nhân dân tỉnh Bắc Ninh; hủy toàn bộ Quyết định số 584, giữ nguyên Quyết định số 1569 của Chủ tịch UBND tỉnh Bắc Ninh về việc giải quyết đơn của ông Tuệ và buộc UBND thị xã Từ Sơn có trách nhiệm thực hiện nhiệm vụ công vụ trong việc công nhận quyền sử dụng đất và cấp giấy chứng nhận đối với các thửa đất số 77 và số 88 cho gia đình ông Tuệ.

2. Những vấn đề cần rút kinh nghiệm

Tòa án cấp sơ thẩm đã sai lầm trong việc xem xét, đánh giá tính hợp pháp của Quyết định số 584/QĐ-UBND ngày 17/4/2019 của Chủ tịch UBND tỉnh Bắc Ninh về việc giải quyết lại đơn của ông Nguyễn Trí Tuệ, phần liên quan đến thửa đất số 77, cụ thể:

2.1. Thời hiệu khiếu nại

Năm 2007, ông Tuệ có đơn đề nghị hợp thức hóa diện tích thửa đất số 77 và thửa đất số 88, được UBND tỉnh Bắc Ninh giải quyết tại Quyết định số 1569 ngày 04/11/2008. Theo quy định tại Điều 9 Luật Khiếu nại, đến thời điểm Chủ tịch UBND tỉnh Bắc Ninh ban hành Quyết định số 584 ngày 17/4/2019 thì thời hiệu khiếu nại đã hết. Do đó, nếu ông Tuệ vẫn tiếp tục khiếu nại về nội dung này thì thuộc trường hợp không được thụ lý giải quyết theo quy định tại khoản 6 Điều 11 Luật Khiếu nại. Tuy nhiên, Chủ tịch UBND tỉnh Bắc Ninh vẫn thụ lý giải quyết khiếu nại của ông Tuệ tại Quyết định số 584 là không đúng quy định của pháp luật.

2.2. Thẩm quyền và trình tự giải quyết khiếu nại

- Thẩm quyền: Căn cứ quy định tại Điều 21 Luật Khiếu nại thì Chủ tịch UBND cấp tỉnh không có thẩm quyền giải quyết khiếu nại lại. Điều 20 Nghị định số 75/2012/NĐ-CP ngày 03/10/2012 của Chính phủ quy định về xem xét lại việc giải quyết khiếu nại có vi phạm pháp luật, theo đó chỉ khi Thủ tướng Chính phủ yêu cầu hoặc Tổng thanh tra Chính phủ, Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang Bộ kiến nghị thì người có thẩm quyền mới giải quyết lại vụ việc khiếu nại. Tuy nhiên, khi chưa được người có thẩm quyền yêu cầu hoặc kiến nghị giải quyết lại nhưng Chủ tịch UBND tỉnh Bắc Ninh vẫn ban hành Quyết định số 584 về việc giải quyết lại đơn của ông Tuệ là không đúng thẩm quyền.

- Trình tự: Quyết định số 1569 đã cho phép chuyển phần diện tích thửa đất số 77, bản đồ địa chính năm 2007 không trong chỉ giới đường 271 và đường khu vực sang đất thổ cư để giao và cấp GCNQSDĐ cho ông Tuệ. Đây là sự kiện pháp lý xác lập quyền, nghĩa vụ về tài sản của ông Tuệ theo quy định của Bộ luật Dân sự 2005. Ông Tuệ không khiếu nại đối với Quyết định số 1569 mà có đơn đề nghị thực hiện

quyết định này. Tuy nhiên, theo Giấy chứng tử số 02/QI ngày 12/01/2018 do UBND phường Đồng Kỵ cấp thì ông Tuệ chết ngày 11/01/2018. Mặc dù ông Tuệ đã chết hơn một năm nhưng Chủ tịch UBND tỉnh Bắc Ninh vẫn ban hành quyết định giải quyết lại đơn khiếu nại của ông Tuệ mà không xác định người kế thừa quyền và nghĩa vụ của ông Tuệ là không đảm bảo quyền, nghĩa vụ của ông Tuệ.

Mặt khác, tại Điều 3 Quyết định số 584 nêu: Trong thời hạn 30 ngày kể từ ngày nhận được quyết định, nếu không đồng ý với quyết định giải quyết lại đơn của Chủ tịch UBND tỉnh Bắc Ninh thì ông Tuệ có quyền khởi kiện vụ án hành chính tại Tòa án theo quy định của pháp luật về tố tụng hành chính. Tuy nhiên, do ông Tuệ đã chết mà không có người kế thừa quyền và nghĩa vụ nên quyền được nhận Quyết định số 584 để khởi kiện như đã nêu là không phù hợp thực tế và quy định của pháp luật.

Như vậy, Chủ tịch UBND tỉnh Bắc Ninh ban hành Quyết định số 584 giải quyết lại đơn của ông Tuệ là không đúng trình tự, thủ tục theo Luật Khiếu nại.

2.3. Nội dung quyết định giải quyết khiếu nại

Quyết định số 1569 ngày 04/11/2008 đã xác định: *Diện tích 120m² đất ông Tuệ tôn tạo từ những năm 1980 để sử dụng là không hợp pháp. Song thực tế ông Tuệ đã sử dụng, quá trình sử dụng đến nay biến động giảm diện tích do địa phương lấy một phần để làm chợ, một phần làm đường đi chung và do cải tạo đường TL271, diện tích còn lại chia 02 thửa số 77 và 88. Hai thửa đất này được thể hiện trên bản đồ địa chính thôn Đồng Kỵ qua các thời kỳ 1987- 1997 và bản đồ địa chính được chỉnh lý bổ sung năm 2007 là khu dân cư của thôn. Hiện trạng thửa đất trên cùng với các thửa đất khác ở khu vực đó là khu dân cư của thôn. Từ đó, cho phép chuyển phần diện tích thửa đất số 77, bản đồ địa chính năm 2007, không trong chỉ giới đường 271 và đường khu vực sang đất thổ cư để giao, cấp GNQSDĐ cho ông Tuệ là phù hợp với quy định của pháp luật đất đai tại thời điểm ban hành quyết định và thực tiễn địa phương.*

Sau Quyết định số 1569, Chủ tịch UBND tỉnh Bắc Giang còn ban hành nhiều văn bản có liên quan đến nội dung giải quyết đơn của ông Tuệ và đều xác định thửa đất số 77 đủ điều kiện công nhận quyền sử dụng đất.

Tuy nhiên, đến ngày 17/4/2019 (sau hơn 10 năm kể từ khi ban hành Quyết định số 1569), Chủ tịch UBND tỉnh Bắc Ninh lại ra Quyết định số 584 giải quyết lại đơn của ông Tuệ theo hướng thay đổi cơ bản nội dung giải quyết trước đây nhưng không dựa trên căn cứ pháp luật cụ thể mà cho rằng do công tác thu thập tài liệu và đánh giá vụ việc của một số cơ quan còn thiếu toàn diện, dẫn đến áp dụng pháp luật còn không chính xác, nhất quán, biện pháp xử lý chưa có sự đồng thuận, thống nhất giữa các cấp, các cơ quan và nguyện vọng của số đông nhân dân địa phương, từ đó giao cho UBND thị xã Từ Sơn thu hồi thửa đất số 77 để giao cho địa phương quản lý là không đúng.

Như vậy, Quyết định số 584 về việc giải quyết lại đơn của ông Tuệ không trên cơ sở pháp luật, không đúng thẩm quyền và trình tự theo quy định của Luật Khiếu nại, Luật Đất đai, Bộ luật Dân sự. Do Tòa án cấp sơ thẩm đã sai lầm trong việc đánh

giá chứng cứ và áp dụng pháp luật, dẫn đến bác yêu cầu của những người khởi kiện về việc hủy Quyết định số 584 không đúng quy định của pháp luật.

Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Hà Nội thông báo để Viện kiểm sát nhân dân các tỉnh, thành phố trong khu vực nghiên cứu, rút kinh nghiệm chung nhằm giảm thiểu số lượng các vụ án bị hủy, sửa do những vi phạm tương tự, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác kiểm sát việc giải quyết các vụ án hành chính./.

Nơi nhận:

- Đ/c Nguyễn Quang Dũng-PVTVKSTC (b/c);
- Vụ 10 VKSTC (b/c);
- Đ/c Viện trưởng VC1 (b/c);
- VC2, VC3;
- VKSND 28 tỉnh, thành phố khu vực phía Bắc;
- Trường Đại học Kiểm sát Hà Nội;
- Lưu VP VC1, VPV2 VC1.

**KT. VIỆN TRƯỞNG
PHÓ VIỆN TRƯỞNG**

Phạm Văn Hòa